

VI. POLJUDEN POVZETEK

Predmetno okoljsko poročilo temelji na Regionalnem prostorskem načrtu za čistilno napravo ob Vrtojbi, izdelanem v podjetju Projekt d.d. Nova Gorica, avgust 2008.

Regionalni prostorski načrt za čistilno napravo ob Vrtojbi obsega območje čistilne naprave (ČN) s komunalnimi priključki in pripadajoče odseke kanalizacijskega omrežja na območju naselij Spodnja Vrtojba, Orehovlje in Miren. Glede na to, da je ČN namenjena čiščenju komunalnih odpadnih vod v Občini Šempeter – Vrtojba, del Mestne občine Nova Gorica in del občine Miren – Kostanjevica, so predstavniki občin sprejeli ustrezne dogovore in sklepe o gradnji skupne ČN ob Vrtojbi.

Kumulativni in sinergijski vplivi:

Po nam znanih podatkih so na vplivnem območju RPN za čistilno napravo ob Vrtojbi sprejeti sledeči plani, ki bi lahko povzročili kumulativne in sinergijske vplive (RPN za čistilno napravo ob Vrtojbi, Projekt d.d. Nova Gorica, oktober 2009; ga. Branka Gaber – ustno). To so:

1. LN Brežina v Vrtojbi: Območje je predvideno za proizvodne in poslovno-storitvene dejavnosti. Predvidena je tudi parkirna ploščad, na delu pa bo ohranjena kmetijska izraba ob možnosti nadgradnje s postavitvijo montažnih objektov lahke izvedbe (rastlinjaki, steklenjaki,...). V sklopu LN Brežina je predvidena tudi dovozna cesta.
2. Posegi v prostor na območju opuščene gramoznice »Primorje d.d. Ajdovščina« v Mirnu
3. LN Obvozna cesta mimo Vrtojbe

Vpliv bo kumulativen, potrebno bo upoštevanje omilitvenih ukrepov, vpliv ocenjujemo kot nebitven pod pogoji (ocena C). Sinergijskih vplivov ne pričakujemo.

Čezmejni vplivi:

Reka Vipava se na italijanski strani izliva v reko Sočo. Izgradnja nove čistilne naprave bo pozitivno vplivala na kvaliteto vode v Vipavi in posledično tudi v Soči. Vpliv bo pozitiven (ocena A).

Na podlagi analize smernic so v okoljskem poročilu obravnavani naslednji segmenti:

Podnebne spremembe

Čistilna naprava za odpadne vode predstavlja vir emisij toplogrednih plinov v zrak, ki izhajajo iz različnih naprav oziroma faz čiščenja. Sama gradnja ČN na emisije toplogrednih plinov ne bo imela pomembnega vpliva, tako da ne pričakujemo bistvenega povečanja njihovih emisij. Ocenjujemo, da bodo skupne emisije toplogrednih plinov zaradi dodatnih virov ČN nekoliko višje kot so emisije na bližnjem območju plana v obstoječem stanju. Menimo, da bodo skupne emitirane količine večje kot v obstoječem stanju, vendar to povečanje ne bo doseglo 10 %.

Kakovost zraka

Čistilna naprava za odpadne vode predstavlja vir emisij v zrak. Onesnaževala in vonjave lahko izhajajo iz različnih naprav oziroma faz čiščenja. Dodaten vir emisij snovi v zrak bo še kurilna naprava za pridobivanje toplote, ki bo za obratovanje uporabljala plin iz plinske naprave. Sama gradnja ČN na emisije onesnaževal ne bo imela pomembnega vpliva, tako da ne pričakujemo bistvenega povečanja njihovih emisij, pojavljajo se lahko le emisije prahu med ravnanjem z materiali ter izpuhi iz vozil, ki pri gradnji sodelujejo. Za zmanjšanje vpliva na kakovost zraka je potrebno upoštevati:

- Postopki čiščenja odpadnih vod, pri katerih se lahko sproščajo onesnaževala ali vonjave, morajo biti v zaprtih prostorih, cevovodi med posameznimi fazami zaprti, prav tako prečrpališča. To so na primer grablje za odstranjevanje grobih delcev in kontejner za skladiščenje tega ostanka, sprejem grezničnih gošč, prečrpavanje blata iz končne faze čiščenja v nadaljnje faze obdelave, obdelava blata z gniliščem, dehidracija blata in njegovo končno skladiščenje pred odvozom. Poleg tega je potrebna uporaba naprav, ki so usklajene s stanjem tehnike glede emisij snovi v zrak.
- Plan ne določa uporabe toplote v bioplinski napravi. Vse poslovne in javne objekte na območju plana je potrebno priključiti na centralni toplovodni sistem, ki uporablja bioplin, in s tem izkoristiti tudi potrebe po hlajenju.

Obremenitev s hrupom

Čistilna naprava za odpadne vode predstavlja vir hrupa v okolje. Vir hrupa bodo predstavljala tudi osebna vozila zaposlenih in tovorna vozila. Sama gradnja ČN na emisije hrupa ne bo imela dolgoročnega vpliva, tako da ne pričakujemo bistvenega skupnega povečanja njihovih emisij.

Narava

Flora, favna in habitatni tipi: Na območju ČN bodo uničene rastlinske vrste, deli njihovih rastišč, habitatni tipi in habitati živalskih vrst. Poseganje v vodotoke in njihovo neposredno bližino, lahko negativno vpliva na vodne organizme v njih in organizme, ki so kakorkoli vezani na vodo. V primeru motenj v delovanju čistilne naprave lahko pride tudi do onesnaženja Vipave ob iztoku in dolvodno. Možen je tudi daljinski vpliv na živalske vrste (hrup, svetlobno onesnaževanje).

Varovana območja: Izvedba RPN bo vplivala na Natura 2000 območje SCI Dolina Vipave. Na zavarovana območja negativnih vplivov ne bo.

EPO in naravne vrednote: Plan bo vplival na EPO Vipava-reka in osrednji del Vipavske doline in območje pričakovanih podzemeljskih geomorfoloških naravnih vrednot – karbonatov.

Za zmanjšanje negativnih vplivov na segment Narava je potrebno upoštevati:

- Za zmanjševanje vplivov na živalske vrste v gnezditvenem, mrestitvenem in drstitvenem obdobju je potrebno upoštevati:
 - Odstranjevanje lesne vegetacije in bolj hrupna dela je potrebno izvesti izven gnezditvene sezone ptic. Omenjena dela naj se ne izvajajo od sredine februarja do konca julija.
 - Zaradi varstva dvoživk naj se gradnja ne izvaja v času glavne spomladanske selitve dvoživk, to je od začetka marca do konca aprila.
 - Dela, ki lahko vplivajo na kakovost vode in vodni režim, se mora načrtovati in opraviti izven drstnih dob ribjih vrst, ki poseljujejo vodni prostor. Dela naj se ne opravljajo od začetka februarja do konca junija.
 - Povzetek zgoraj navedenih omilitvenih ukrepov: večja gradbena dela naj bodo opravljena v času od začetka avgusta do februarja.
- Ves morebitni zemeljski višek, ki bo nastal ob zemeljskih delih naj investitor oz. izvajalec del odpelje na za to urejeno deponijo izven varovanih območij narave in območij, pomembnih za ohranjanje biotske pestrosti. Lokacije deponij morajo biti v dokumentaciji točno določene.
- Za dostope na gradbišča naj se uporabljajo že obstoječe poti. Morebitne potrebne dodatne začasne dostopne poti naj se izvedejo izven varovanih območij narave in območij, pomembnih za ohranjanje biotske pestrosti. Po končani gradnji naj se površine ustrezno sanirajo.
- Zaradi izvedbe plana obstaja velika verjetnost pojavljanja invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst. Glede na to je potrebno zemeljske izkope omejiti na čim manjšo možno površino. Morebitne zemljine od drugod naj se na delovišče ne vnaša. Stroji, ki se jih pri delu uporabljajo naj bodo pripravljene tako, da ne bo možno širjenje semen rastlin iz drugih delovišč. Po končanih gradbenih delih naj se z deli poškodovane površine ustrezno sanira na način, ki bo omogočal čim hitrejšo naravno zaraščanje. V kolikor se pojavijo invazivne rastlinske vrste, je potrebno predvideti hitro in redno odstranjevanje invazivnih rastlin.
- Za zmanjšanje negativnega vpliva na vodne organizme naj se upošteva naslednje ukrepe:
 - Z gradbenimi stroji se posega v vodni prostor le kolikor je to nujno potrebno; dela naj bodo načrtovana in izvedena tako, da se ohranja povezanost oziroma celovitost vodnega prostora; vsa talna prečkanja naj se izvede pod strugo in sicer s podvrtavanjem z daljinsko vodeno garnituro.
 - Zagotoviti je potrebno vse okoljevarstvene ukrepe za preprečevanje onesnaževanja (v času gradnje in med obratovanjem), npr. zagotovi naj se zbiralnik fekalij, ki bi fekalije zadržal ob morebitni odpovedi črpališč ali čistilne naprave.
 - Ob predvidenih delih ob ali v vodi, je potrebno vsaj 7 dni pred začetkom gradnje obvestiti Ribiško družino Renče o začetku gradnje, da izvede ali organizira izvedbo intervencijskega odlova rib na predvidenem delu posega oziroma predelu, kjer je ta vpliv še lahko prisoten. Če bodo dela potekala etapno in daljše časovno obdobje, mora izvajalec obvestiti Ribiško družino Renče ob vsakem novem posegu v strugo tako, da se lahko intervencijski odlovi po potrebi opravijo pred vsakim novim posegom v strugo vodotoka.
 - Črpališči Č1 in Č5 naj bosta locirani izven Natura 2000 območja.
 - Med izvajanjem gradbenih in vzdrževalnih del, naj se po omočenih strugah vodotokov s stroji in vozili ne vozi.

- V izogib negativnim vplivom na podzemeljske geomorfološke naravne vrednote je potrebno zagotoviti najmanjšo možno mero poseganja vanje - ob nepredvidenem odprtju jame je potrebno obvestiti pristojne institucije, ki bodo jamo pregledale in dale navodila za ustrezno zavarovanje oz. sanacijo podzemnega habitata.
- Ukrepi za zmanjšanje svetlobnega onesnaževanja: Za osvetljevanje območja naj se uporabijo popolnoma zasenčena svetila z ravnim zaščitnim in nepredušnim steklom in s čim manjšo emisijo UV svetlobe (npr. halogenska svetila), namestitev svetilk naj se omeji na minimum, po polnoči naj se moč osvetljevanja zmanjša, reklamna in okrasna osvetlitev naj se na območju prepove, posamezni objekti naj imajo svetila opremljena s senzorji. Gradbišča naj se ponoči ne osvetljuje, kvečjemu je dovoljena postavitve izključno posameznega svetila za varovanje, ki naj bo opremljeno s senzorjem. Pri urejanju osvetljevanja naj se upošteva tudi Uredbo o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja (Uradni list RS, št. 81/07, 109/07).

Vode

Negativen vpliv na površinske in podzemne vode je možen predvsem v primeru nesreč. V času gradnje je možno sproščanje betonskih odplak in suspendiranih snovi v vodo. Poseganje v vodotoke lahko privede do poslabšanja morfološke ohranjenosti vodotokov. Območje lokacije predvidene čistilne naprave in kanalov se nahaja na območju poplavnih voda Vrtojbe in Vipave. Poplavna varnost objektov čistilne naprave bo zagotovljena z upoštevanjem omilitvenih ukrepov. Plan ne posega na vodovarstvena območja, vendar je za obravnavano območje v pripravi uredba o zavarovanju vodnega telesa podzemne vode. Za zmanjšanje negativnih vplivov je potrebno upoštevati sledeče omilitvene ukrepe:

- V času gradnje in med obratovanjem čistilne naprave je potrebno zagotoviti vse potrebne varnostne ukrepe, da bo preprečeno onesnaženje podzemne in površinske vode, ki bi nastalo zaradi transporta, skladiščenja in uporabe tekočih goriv in drugih nevarnih snovi oz. v primeru nezgod zagotoviti takojšnje ukrepanje za to usposobljenih delavcev. Prostor v katerem bo deponirana nevarna snov mora biti zgrajen kot tesnjena lovilna skleda, z zagotovljeno dodatno prostornino za zbiranje celotnega deponiranega volumna v primeru izlivanja.
- Vse parkirne in povozne površine morajo biti utrjene, omejene z dvignjenimi betonskimi robniki in nagnjene proti lovilcu olj.
- Pri izvajanju zemeljskih in gradbenih del je potrebno izvajati ukrepe za zaščito pred erozijo in poplavami. Brežine naj bodo prilagojene varovalnemu nasipu pred visokimi vodami.
- V projektni rešitvi mora biti predvideno in projektno obdelano mersko mesto za odvzem vzorcev dokončno očiščenih odpadnih voda iz čistilne naprave.
- Pri načrtovanju izpusta očiščenih odpadnih voda v vodotok je potrebno upoštevati ugotovitve študije, ki bo preučila možnost neškodljivega sprejemanja predvidenih vodnih količin v konkreten vodotok na podlagi hidravlične analize prevodnosti struge vodotoka ter maksimalnih odtočnih količin očiščene odpadne vode.
- Iztočni objekt očiščene odpadne vode mora biti načrtovan tako, da ne sega v pretočni profil vodotoka in mora biti oblikovan v naklonu brežine (z vgrajeno povratno zaklopko po potrebi). Kota dna iztoka naj bo na spodnjem delu brežine.
- Križanja z vodotoki naj se izvedejo tako, da bo vpliv na vodotoke čim manjši. Talna prečkanja naj se izvedejo pod strugo, s podvrtavanjem z daljinsko vodeno garnituro.
- Potrebno je ohranjati obstoječo kategorizacijo vodotokov (Vrtojba 1.-2. razred, Vipava 2. razred).
- Ukrepi za zagotavljanje poplavne varnosti objektov:
Območje, kjer bo stala čistilna naprava naj se izravna na enotno koto, in sicer na koto 49.85 m.n.m. (kota, kjer je upoštevano 50 cm varnostno nadvišanje), na način, kot je opisano v Hidrološko – hidravlični analizi (Inštitut za vodarstvo, d.o.o., avgust 2009).
- Ukrep za zmanjšanje negativnih vplivov na vodovarstveno območje – predlagani nivo:
Za javno kanalizacijsko omrežje mora biti pred uporabo preverjena skladnost s standardiziranimi postopki.

Kmetijska zemljišča

Kmetijsko zemljišče, ki bo trajno uničeno, obsega cca 0,76 ha, vendar je v planski rabi že opredeljeno kot območje proizvodnih dejavnosti oz. območje za komunalo. Možne so poškodbe kmetijskih zemljišč ob območju RPN zaradi nepravilnega začasnega deponiranja zemljin. Obstaja tudi problem izgube funkcionalnosti okoliških kmetijskih zemljišč zaradi nedostopnosti ali zmanjšane dostopnosti do zemljišč

v času gradnje in po njej. V času gradnje obstaja možnost poškodb hidromelioracijskih sistemov. Večjega vpliva na kmetijska gospodarstva ne pričakujemo. V izogib negativnemu vplivu naj se upoštevajo sledeči omilitveni ukrepi:

- Z ustrezno projektno dokumentacijo in tudi z izvedbo projekta je potrebno zagotoviti ustrezno sanacijo in polno funkcionalnost melioracijskih sistemov na zemljiščih, ki ne bodo odtujena oziroma urbanizirana. Pri prečkanju hidromelioracijskih območij naj se upoštevajo vsi možni ukrepi, da se sistema ne poškoduje.
- Globina polaganja kanalizacijskih vodov mora biti takšna, da po končanem posegu ne predstavlja ovire za kmetijsko proizvodnjo.
- Izgradnja objektov (polaganje kanalov) mora biti časovno prilagojena kmetijski proizvodnji. V primeru, da bodo kmetovalci zaradi oviranja kmetijske proizvodnje v času izvedbe del utrpeli ekonomsko izgubo, naj se ta nadomesti.
- V obdobju gradnje je potrebno posebno skrb nameniti preprečevanju poškodb sosednjih kmetijskih zemljišč ob območju RPN, ki jih gradnja neposredno ne prizadene.
- Za omilitev vplivov, zaradi poseganja na opuščen sadovnjak, naj se izvede sanacijo na površini 0,76 ha, kar je ekvivalentno uničeni površini zemljišča. Sanacija naj se izvede na območju opuščenega sadovnjaka (GERK PID 1591190), in sicer zunaj meje RPN. Rekultivacija naj bo izvedena s kvalitetnim humusnim materialom, na območju, kjer je bila predhodna rekultivacija slabše izvedena.
- Vrhnji del izkopane zemljine oz. humusni material je potrebno deponirati na za to pripravljeno mesto, ki mora biti določen v PZI. Izkopani humusni material naj se po izgradnji ter v določeni meri med samo izgradnjo, uporabi za sanacijo oz. prekritje in rekultivacijo območja posega.

Gozd

Z izvedbo RPN bodo uničene manjše površine obvodne lesne vegetacije. V večje sklenjene gozdne sestoje se ne bo posegalo. Na območju RPN ni varovalnih gozdov in gozdnih rezervatov – vpliva nanje ne bo. Za zmanjšanje negativnih vplivov na gozd naj se upošteva:

- Objekti in servisne dejavnosti naj bodo od Vrtojbe oddaljeni vsaj 20 m. Pri objektih, ki morajo segati do vodotoka, je potrebno ohraniti obvodni pas vegetacije vsaj na nasprotnem bregu Vrtojbe.

Krajina

Na delu predvidenega RPN, kjer je v obstoječem stanju motokros poligon, se bo krajinska slika spremenila – območje motokros poligona in zaraščajoče se površine bodo pozidane. Čistilna naprava bo umeščena na površini cca. 51.500 m² na kateri bodo locirani vsi objekti in naprave za obratovanje ČN, zeleni pas z jarkom in vodnim bazenom ob iztoku in ČN. Kvaliteta vode v Vrtojbi in Vipavi se bo po izgradnji ČN izboljšala, kar bo privedlo do izboljšanja človeške percepcije območja. Objekti čistilne naprave bodo predstavljali nov element v prostoru, vendar ne bodo bistveno spremenili krajinske slike, saj je območje že v obstoječem stanju degradirano.

Kulturna dediščina

Kanal v sklopu RPN poteka po meji KD Miren – Arheološko najdišče Vukova brajda (EŠD 17659). Ker kanal poteka ob cesti, trajnega vpliva ne pričakujemo, saj je bilo območje že večkrat prekopano. Vseeno pa obstaja možnost posameznih najdb in njihovih poškodb v času gradnje, zaradi katerih je potrebno upoštevanje omilitvenih ukrepov. Na celovitost arheološkega območja ne bo vpliva. Na ostalih pet enot KD (EŠD 13485, EŠD 17659, EŠD 17716, EŠD 17713, EŠD 17715, EŠD 24473), bo prisoten kratkotrajen vpliv v času gradnje, ki bo izražen predvsem kot poslabšanje značilnih vizur enot, občasno oviran dostop, povišana raven hrupa, prašenja in vibracij. V objekte KD se fizično ne bo posegalo. Za zmanjšanje negativnih vplivov je potrebno upoštevanje omilitvenih ukrepov:

- V času gradnje kanalov v bližini enot: Vrtojba – Spomenik NOB v Spodnji Vrtojbi (EŠD 13485), Miren – Hiša Miren 114 (EŠD 17716), Miren – Hiša Miren 137 (EŠD 17713), Miren – Ambient hiš Miren 179, 180, 181, 183, 185, 186, 187 (EŠD 17715) in Miren – Spomenik NOB (EŠD 24473, vplivno območje: EŠD 3024473) je potrebno upoštevati:
 - med gradbenimi deli s težjimi stroji, ki povzročajo vibracije (težja pnevmatska kladiva, valjarji in podobno), je potrebno izmeriti pospeške in hitrosti vibracij pri najbližjih objektih KD (navedeni zgoraj) in po potrebi znižati njihovo intenziteto oz. gradbena dela ustaviti,
 - gradbena dela se morajo opraviti na način, da bo vidna podoba okolice enot kulturne dediščine kar najmanj spremenjena: ohrani se obstoječa zasaditev in zatravitev oz. se jo v

- primeru poškodb ustrezno nadomesti, območje se tlakuje z enakimi materiali kot so bili prisotni v obstoječem stanju, ipd.,
- ograje ali podobni objekti, ki sodijo v zgodovinski kontekst varovanega objekta se ne smejo poškodovati ali odstraniti,
 - nivo poti in cest ob objektih dediščine, se mora ohranjati oz. ponovno vzpostaviti v izvorno stanje,
 - pred objekti in na območjih kulturne dediščine se ne sme deponirati viškov materialov ipd.,
 - v RPN se mora navesti, da je potrebno, pred načrtovanjem in izvajanjem kakršnihkoli posegov, pridobiti kulturno varstvene pogoje in kulturnovarstveno soglasje na ZVKDS, OE Nova Gorica.
- V času gradnje kanala na vplivnem območju enote Miren – Spomenik NOB (EŠD 24473, vplivno območje: EŠD 3024473) se omogoči ZVKDS, OE Nova Gorica, nadzor nad gradbenimi deli.
 - Zaradi izvajanja gradbenih posegov v bližini enote Miren – Arheološko najdišče Vukova brajda (EŠD 17659) in zaradi možnosti arheoloških najdb tudi na drugih območjih je investitor dolžan v času gradnje omogočiti arheološko dokumentiranje, ki ga bo izvajal ZVKDS na stroške investitorja. Investitor mora vsaj 7 dni pred začetkom del o tem obvestiti izvajalca arheološkega dokumentiranja in mu omogočiti nemoteno izvajanje. V primeru odkritja intaktnih arheoloških plasti in struktur, bo ZVKDS, OE Nova Gorica v skladu z določbami ZVKD-1, 26., 27. člen, posredoval natančne pogoje za varstvo.

Skupna ocena

V tabeli so predstavljene ocene vpliva izvedbe plana na posamezne obravnavane segmente okolja. Ocena posledic učinkov izvedbe plana na uresničevanje ciljev celovite presoje se je ugotavljala v naslednjih velikostnih razredih:

A – ni vpliva/pozitiven vpliv

B – nebistven vpliv

C – nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov)

D – bistven vpliv

E – uničujoč vpliv

Tabela 14: Skupna ocena vplivov na posamezne sestavine okolja.

Segment okolja	Skupna ocena
III.1 Podnebne spremembe	B
III.2 Kakovost zraka	C
III.3 Obremenitev s hrupom	B
III.4 Narava in biotska pestrost	C
III.5 Vode	C
III.6 Kmetijska zemljišča	C
III.7 Gozd	C
III.8 Krajina	B
III.9 Kulturna dediščina	C

Iz preučenega sledi, da je RPN za čistilno napravo ob Vrtojbi sprejemljiv ob upoštevanju omilitvenih ukrepov.

VII. NAVEDBE O IZDELOVALCIH

OP (vse segmente, razen Podnebne spremembe, Kakovost zraka in Obremenitev s hrupom) smo izdelali:

AQUARIUS d.o.o. Ljubljana
Cesta Andreja Bitenca 68
1000 Ljubljana

Odgovorni nosilec: mag. Martin Žerdin, univ.dipl.biol.

Sodelavci:

Lea Trnovšek, univ.dipl.biol.
Leonida Šot Pavlovič, univ.dipl.biol.
Katja Vrabič, univ.dipl.inž.geol.
Natalija Kamenšek, univ.dipl.biol.
Mojca Vrbajnsčak, univ.dipl.biol.
Urška Bregar, dipl.ing.gozd.
mag. Boris Turk, univ.dipl.biol.

Podizvajalec za segmente Podnebne spremembe, Kakovost zraka in Obremenitev s hrupom:

mag. Benjamin Lukan, univ.dipl.fiz.
Mihael Žiger, univ.dipl.fiz.
Matjaž Roter, inž.gradb.
Uroš Lešnik, univ.dipl.inž.prom.